

ג' מנחם אב ה'תש"פ 24.7.20  
 מגזין מס' 586  
 ערב שבת חזון פרשת דברים  
 קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב



החיים כסדנא

## האופטימיות החסידית - כ"מים קרים על נפש עייפה..."

דוקא בתקופת משבר, רוויית תשישות ותעוקת 'טפשת' נפשית, אל לו לאדם להניח לעצמו בשום פנים ואופן להישאב אל תוך החור השחור הדכאוני (ועד כהות חושים גמורה...) של העדר העשיה והבריחה מהאחריות...

[כי כאשר חס ושלום מתיר האדם לעצמו לשקוע יתר על המידה עד כדי התנתקות מהמציאות, הרי נמלט הוא בזה מהמערכה, ובכך מאפשר הוא לצד ההרסני שבו לפגוע בו פעמיים: לבד זאת שכבר קלוקל גדול הוא עצם הנטיה שבאדם 'לראות' רק 'שחורות', נטיה הפותחת ומיישרת בפני יצרו את הדרך לדכאו כליל - הנה עוד מתעצם הקלוקל שבעתיים כאשר גם רופס הוא. שהרי פשוט הוא אשר 'ציאת האדם מן העולם' מחריפה ומירעה את המצב, בהחמירה את חנק דילול החיות עד כדי עלפון וחוסר אונים מוחלט... כלומר, כשפורש האדם אל חדלון חוסר המעש מעצים הוא בעצמו את קלוקלו - במו ידיו משחרר הוא בזה את מקטרגו להרוס ולחבל ולעשות בו שפטים באין מפריע...] כי אם בדיוק להיפך.

בעתות של חולשת הדעת עלינו להתעשת בזמן ולעצור את מגמת ההדרדרות. צו החיים תובע מאתנו להתחזק ולומר לעצמנו בנחישות: דוקא משום שבעת נפילת הרוח זקוקים אנו לגיוס כוחותנו הנעלמים, הרי לא רק שנמשיך ונשמור על הקיים, אלא עוד נוסיף משימה אחת נוספת או שתיים...! רק גישה בריאה שכזו חושפת ומביאה אל הגילוי את ענינה הפנימי של כל ירידה - שאינה אלא צורך עליה!

הפועל על עצמו לדבוק בהתמדה בכיוון זה, זוכה לראות במוחש כיצד דוקא מתוך שממת חורבות החורבן צומחת לה תמיד - לפלא - אמת חדשה...!



חייב האדם ללמוד לעזור לעצמו  
כלים נפשיים לתקופתנו הבוערת

עם הרב

# יאיר כלב

יום חמישי || ב' מנחם אב 23.7.20

בשעה 21:30

בפייסבוק של 'עמותת תניא' ובזום  
לאחר השיעור יעלה הוידאו לערוץ ה-youtube

ולאתר:

<http://www.tanyaor.com/>



קישור הזום: [D4U.co.il/li/CogXB](https://D4U.co.il/li/CogXB)

**לחיות עם הזמן...** (אדמ"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

## שבת-חזון

שבת זו נקראת על שם "חזון ישעיהו" שמפטירים בשבת הסמוכה לתשעה באב (או בשבת החלה בתשעה באב עצמו). הפטרה זו היא האחרונה משלש הפטרות הפורענות שקוראים בשלש השבתות שלפני תשעה באב. אחרי תשעה באב קוראים 'שבע דנחמתא', הן שבע הפטרות הנחמה שמפטירים בשבע השבתות הבאות.

ידועה אימרתו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב כי חזון הוא מ"לשון מחזה". בשבת זו בה "מראין מרחוק לכל אחד ואחד את המקדש דלעתיד", עלינו לעורר געגוענו וכיסופנו לביאת משיח צדקנו. לדרבן עצמנו להרבות במעשים טובים הממהרים ומזרזים את הגאולה האמיתית והשלימה בבנין בית המקדש דלעתיד כאן למטה.

## תשעה-באב

רקע, הלכות ומנהגים..

לאורך כל הדורות מאז חורבן בית המקדש מתאבל עם ישראל בכמיהה לבניינו. מבט חטוף בלוח השנה היהודי ובסידור התפילה מבהיר מיד את מרכזיותו של בית המקדש בהווה היהודית. שלוש פעמים ביום, בסיום תפילות העמידה, אנו מוסיפים ומבקשים: "שייבנה בית המקדש במהירה בימינו", וגם ליל הסדר מסתיים בהכרזה "לשנה הבאה בירושלים". בית המקדש הוא המקום המיועד לעבודת האדם את בוראו ובו שוכן הקב"ה ומתגלה לעמו. התורה מחייבת כל יהודי במצות העליה לרגל אל המקדש שלוש פעמים בשנה, שם יתראה לפני האלוקים וגם יראה "את פני ה' אלוקיך" – יראה את פני השכינה. לפיכך בניין בית המקדש הוא תמצית משאלותיו של העם היהודי לדורותיו, שהרי כל צרות וייסורי עמנו אינם אלא תולדה של חורבן בית המקדש. הכמיהה לבניינו הינה למעשה הציפייה לבניינה המחודש של האומה היהודית ושיבתה למקומה הראוי לה, אזי תחזור השכינה לשכון בישראל להשפיע ולהאיר את העולם כולו.

**ט' באב – יום של פורענות**

המשנה במסכת תענית מפרטת חמש פורעניות קשות שאירעו לעם ישראל במהלך הדורות ביום ט' באב:

א. חורבנו של בית המקדש הראשון - הבית הראשון שנבנה על ידי שלמה המלך עמד על מכונו ארבע מאות ועשר שנים, ונחרב בימי צדקיהו המלך ביד צבא נבוכדנצר מלך בבל בתשעה באב בשנת שלושת

השני), התבצר בעיר ביתר כח יהודי גדול שמנה רבבות רבות מישראל. עיר זו שהיתה מרכז האוכלוסין הגדול והמבוצר ביותר בזמן המרד, נפלה גם היא בתשעה באב. בין תיאורי הזוועה המזעזעים והנוראיים שהתרחשו בנפילת העיר, מסופר בין השאר על נהרות דם אשר זרמו בעיר ובמורדותיה עד ששקע הסוס בדם עד חוטמו.

ה. **חרישת ירושלים** - לאחר דיכוי מרד בר כוכבא, בקשו הרומיים למחות כל זכר לריבונות יהודית בארץ ישראל. לשם כך שינו את שמה של הארץ ל"פלשתינה" על שם העם הפלשתי הקטן ששכן בדרום שפלת החוף מאות שנים קודם לכן. את שמה של ירושלים שינו ל"איליה קפיטולינה", ואת אדמתה חרשו לאורכה ולרוחבה, כדי למחות ולהכחיד כל זכר לתפארתה. עם חרישת העיר ירושלים בט' באב, נתממשה נבואת הפורענות של הנביא מיכה: "ציון שדה תחרש" (ירמיהו כ"ו, י"ח).

### ערב תשעה באב

צום תשעה באב מתחיל בח' באב קודם שקיעת החמה, ונמשך עד אחר צאת הכוכבים של יום ט' באב.

את 'הסעודה המפסקת' שלפני תחילת הצום סועדים בישיבה על גבי הקרקע (או שרפרף נמוך). בסעודה זו נוהגים לאכול מאכל אבלים, כגון ביצה קשה וקרה אותה טובלים במעט אפר לזכר שריפת בית המקדש.

בצום תשעה באב חלים כל העינויים הנוהגים ביום הכיפורים: איסור אכילה ושתייה, איסור רחצה וסיכה (מריחת שמן וקרם), איסור נעילת הסנדל (נעליים או סנדלים עשויים עור) ואיסור יחסי אישות.

עם כניסת הצום נועלים נעליים שאינן עשויות עור, ולאחר תפילת ערבית של ליל תשעה באב קוראים בציבור 'קינות' ומגילת 'איכה'.

מכניסת הצום ועד צהרי היום של תשעה באב אין יושבים כרגיל על כסאות, כי אם על גבי שרפרף נמוך או על גבי הארץ. כמו כן יש להצטער בענין משכב האדם, כגון אם רגיל לישון עם שתי כריות יישן באחת. אין מנהגינו לישון על הארץ.

אלפים שלושת מאות שלושים ושמונה לבריאה (לפני 2,438 שנה).

ב. **חורבנו של בית המקדש השני** - עם חורבנו של בית המקדש הראשון הוגלו בני ישראל לבבל. לאחר גלות בת שבעים שנה, התיר כורש מלך פרס את התחלת בנין הבית השני והמוני יהודים גולים עלו לירושלים. במקורות מסופר כי בעת הנחת היסודות לבניין בית המקדש החדש נתערבו קולות הבכי של הזקנים שראו בכבודו ותפארתו של הבית הראשון, עם תרועות השמחה של יתר העם. עשרים ושתיים שנה חלפו עד אשר הושלם בית המקדש השני, והוא עמד על תילו ארבע מאות ועשרים שנה.

בימי רבי יוחנן בן זכאי, לאחר מצור כבד על ירושלים שנמשך חודשים ארוכים, כבשו הלגיונות הרומיים את העיר והעלו באש את בית המקדש. היה זה בתשעה באב בשנת שלושת אלפים שמונה מאות עשרים ושמונה שנים לבריאת העולם (לפני 1948 שנה).

בין התיאורים המצמררים על אשר אירע בעת השריפה מסופר במדרש: "כשראה כהן גדול שנשרף (בית המקדש), עלה לראש גגו של היכל ועמו כיתות-כיתות של פרחי כהונה ומפתחות ההיכל בידיהם. אמרו לפני הקב"ה: 'ריבוננו של עולם! הואיל ולא זכינו להיות גזברים נאמנים לפניך - הרי מפתחות ביתך מסורים לך!' וזרקום כלפי מעלה. יצאה כמין פיסת יד וקיבלתם. כשראו הכהנים והלוויים שנשרף בית המקדש, נטלו את הכינורים ואת החצוצרות... ונפלו באש ונשרפו".

ג. **דור יוצאי מצרים ימותו במדבר** - כאשר שבו המרגלים, שנשלחו ע"י משה (לבקשת העם) לתור את הארץ, והשמיעו באוזני העם דיבה רעה על הארץ:

"הארץ אשר עברנו בה לתור אותה - ארץ אוכלת יושביה היא וגו'", נתפתו בני ישראל להאמין לדברי המרגלים - "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא". אמר רבי יוחנן: תשעה באב היה; אמר להם הקב"ה - "אתם בכיתם בכייה של חינוס ואני קובע לכם בכייה לדורות" (תענית כט).

ד. **נפילת העיר ביתר** - בימי מרד בר כוכבא (חמישים ושתיים שנה לאחר חורבן בית המקדש

המטילים עצבות, כגון בעניני פורענות או אבלות.

### **מוצאי תשעה באב**

תפילת ערבית מתפללים מיד אחר צאת הכוכבים כדי שלא להכביד את התענית על הציבור. יש המתחילים מוקדם מהרגיל, באופן שהתפילה תסתיים בסיום התענית (במקרה כזה, אחרי התפילה יש לחזור ולקרוא קריאת שמע בזמנה).

לאחר צאת הכוכבים נוטלים ידיים באופן הרגיל עד סיום כף היד. נוטלים שלוש פעמים לסירוגין, כמעין תשלומין על הנטילה בשחרית (בה נטלנו רק עד קשרי האצבעות). כמו כן יש לרחוץ את הפנים ולשטוף את הפה.

אחרי תפילת ערבית מקדשים את הלבנה בציבור. אם אפשר, טועמים משהו קודם לכן.

בשעת החורבן, בתשעה באב לעת ערב, הוצתה האש בבית המקדש ועיקר שריפתו היתה ביום עשרה באב. על כן ממוצאי תשעה באב ועד חצות יום המחרת נוהגים שלא לאכול בשר ולשתות יין וכן נמנעים מלברך ברכת 'שהחיינו'. אם חלה סעודת ברית מילה או פדיון הבן במוצאי תשעה באב, מותרים משתתפי סעודת מצוה זו בבשר ויין.

### **יום תשעה באב**

בבוקר נוטלים ידיים עד קשרי האצבעות בלבד, היינו עד מקום הציבור עם כף היד – וכך גם במהלך כל היום, כגון אם זקוקים לנטילת ידיים לאחר היציאה מהשירותים.

בתפילת שחרית אין אומרים 'תחנון' ואין מניחים תפילין, משום שהתפילין נקראים 'פאר'. כמו כן אין מתעטפים בטלית גדול. קוראים בתורה "ויחל משה וגו'" ומפטירין בנביא ישעיהו מענין היום "דרשו ה' בהמצאו וגו'". אין אומרים 'שיר של יום' ולא 'פיטום הקטורת'. לאחר התפילה אומרים קינות בציבור, וראוי שכל אחד יקרא לעצמו מגילת 'איכה'.

אין עושים מלאכה הסובלת דיחוי (וכן לא משא ומתן של מסחר) עד צהרי תשעה באב. את מאכלי סעודת הערב שלאחר סיום הצום אין מכינים קודם חצות היום.

קודם תפילת מנחה מניחים בברכה טלית ותפילין וקוראים קריאת שמע עם שלוש הפרשיות; כמו כן משלימים 'שיר של יום' ושאר הקטעים שחסרו בתפילת הבוקר. את תפילת המנחה מתפללים בטלית ובתפילין.

אודות לימוד התורה נאמר "פקודי ה' ישרים משמחי לב", לפיכך מחצות היום של ח' באב ועד מוצאי תשעה באב אין לומדים אלא בענינים

## ”והימים האלה נזכרים ונעשים”

הנקודה העיקרית בימים אלה שלפני ט' באב הוא המסר האישי הפונה בכל דור ודור לכל אחד ואחת מישראל - אין ”להתרגל” לגלות.

’תשעת הימים’ אינם רק זכר למאורע היסטורי של חורבן נוראי שהתרחש בעבר הרחוק של עמנו לפני אלפי שנה. כי אם, על פי פנימיות התורה, כבכל מועדי השנה, אין מדובר אלא באקטואליה יהודית המחייבת התבוננות בחיי כל אדם בכל זמן ובכל מקום. אל לנו, לנוכח מרירות וקשיי החיים, לשכוח על ה’עצם’ שבקרבתנו. בימים אלה שלפני ט' באב טמונה תזכורת התובעת מכל יהודי באשר הוא, לעורר עצמו למודעות ולהודיה על עצם היותו ”חיי”. כלל ידוע הוא כי ’עצם החיות’, ובפרט חיים יהודיים - חיים חדורי שליחות, הוא ענין נצחי שאיננו נתפס בשינויי הזמן, וכפתגם החסידי ”כל עצם - בלתי משתנה”, שעצם לעולם נשאר בשלימותו.

כל יהודי בן מלך הוא. וכשמכיר (ולא רק מבין) היהודי בכך, אזי מתגלה לו מן ההעלם ה’הבטחה’ האלוקית (שתמיד זורחת מתוך גרעין הוויתו) וחודרת ופועלת גם בתוך הכרתו המודעת. וכתוכנו הפנימי של פתגם חסידי נוסף: יהודי, בתוך תוכו, אינו יכול ואינו רוצה להתנתק מאלוקות. כי מצד הארת ’עצם הנשמה’ - בית המקדש שבתוך כל אחד ואחת מישראל - אין הוא מסוגל להשלים עם סתמיותם של חיי הישרדות בלבד... במצב כזה של ’חורבן’ שאינו אלא צערו הפנימי של בן מלך החי במנותק מאביו המלך, ”הרי לא זו בלבד שבפנימיותו אין הוא מתענג בחיות זה, אלא אדרבה ימאס ויקוץ בחייו וכו’.”

## הסיפור השבועי

### נפש תחת נפש

בשנות המלחמה התגלגל בין הפרטיזנים למנזרים שהסכימו לתת לו קורת גג. הוא סבל מרעב ומקור. בכל רגע ריחפה מעליו הסכנה שייתפס בידי המרצחים. אולם יד ההשגחה העליונה שמרה עליו, ובאורח נס שרד את המלחמה. הוא עלה לארץ ישראל ופתח בחיים חדשים.

יום אחד, בהיותו כבן שבע עשרה, החליט לעלות למוזאון מרתף השואה בהר ציון שבירושלים. הוא פגש שם את הרב שמואל זנוויל כהנא, מנהל המקום, וישב לשיחה עמו. במהלך השיחה חשף את צפונות לבו. הוא חש רגשות אשם, התוודה, על שלא הצליח להגן על אמו.

"עשית מה שיכולת", הרגיע אותו הרב כהנא, ורשם את שמו וכתובתו.

חלפו כמה שעות ולמוזאון נכנסה אשה שנראתה חלשה ופניה חיוורים. פסיעותיה היו איטיות והיו כרוכות במאמץ רב. כשהדליקה נר נשמה פרצה בבכי עז והשמיעה זעקות שבר.

הרב כהנא ניגש לעבר האשה כדי לתמוך בה. "אני מגטו קובנה", סיפרה האשה בדמעות. "בעלי נרצח שם, ונותרתי לבדי עם בני הפעוט, יצחק'ל. כשהקלגסים יימח שמם החלו לאסוף את הילדים ניסיתי בכל כוחותיי למצוא בעבורו מקום מסתור. הטמנתי אותו בארון הבגדים, בין שמיכות עבות.

"יום אחד התארך החיפוש שעות רבות. חיות האדם צדו במרץ עוד ועוד ילדים, ונראה היה כי החליטו לעשות הכול כדי לתפוס את כולם. השעות חלפו, ומחשבותיי היו על יצחק'ל שלי, שהשארתי לבדו בארון. רק בשעת ערב מאוחר נסתיים החיפוש. רצתי אל מקום המחבוא, וכשפתחתי את דלת הארון גיליתי כי אסון נורא התרחש: יצחק'ל כבר לא היה בין החיים..."

"מאז ועד היום אינני מוצאת מרגוע לנפשי. אני ניצלתי, התחנתתי מחדש, אך אינני רואה טעם בחיי. דמותו של יצחק'ל שלי עומדת תמיד מול עיניי. בהקיץ ובחלום אני רואה אותו ואיני יודעת את נפשי. זקוקה אני לתיקון על המעשה הנורא שעשיתי".

המצב בגטו החמיר מיום ליום. הרעב החריף. הצפיפות והדוחק גרמו למחלות מידבקות. יהודים רבים לא שרדו והשיבו את נשמתם המעונה לבוראה.

בחדר קטן גוחן ילד בן שבע על מיטת אביו החולה, ומעיני שניהם זולגות דמעות. האב מבין שאלה רגעיו האחרונים. במאמץ גדול הוא משמיע מילות פרידה באוזני בנו: "יצחק'ל, הולך אני בדרך כל הארץ. אתה ואמא תישארו לבדכם. אנא, שמור על אמא החולה ודאג לה, ואל תיטוש אותה בשום אופן. מוטל עליך לכבד את אביך ואת אמך. עכשיו כבר לא תוכל לכבד את אביך – כבד אפוא את אמא כפליים".

יצחק'ל הנהן בראשו. חיוך קל עלה על פניו המיוסרות של האב, וכעבור רגעים מספר עצם את עיניו.

בגטו לא היה זמן רב להתאבל. יצחק'ל שמר את ההבטחה שהבטיח לאביו. בזכות קומתו הנמוכה וגופו הרזה הצליח להשתחל אל מחוץ לגטו, ומשם להבריח מעט מזון בעבור אימו החולה.

אלא שבגיהינום הנאצי מלחמת ההישרדות היתה יום יומית. יום אחד התחילו הנאצים הארורים לאסוף את הילדים ולשלוח אותם למחנות ההשמדה. המבוגרים הסתירו אותם בארונות ובמרתפים. היו שהצליחו להבריח אותם למשפחות נוצריות, תמורת ממון רב. אף היו מי שפשוט שלחו את הילדים אל היערות, מתוך ידיעה שהישארות בגטו משמעותה מוות ודאי.

"ברח, יצחק'ל", ביקשה אימו, "לך אל היערות, פגוש את הפרטיזנים וחבור אליהם".

"לא, אמא!", השיב יצחק'ל נחרצות. "אני מקיים את צוואתו של אבא, ואינני נפרד ממך ויהי מה". הילד הקטן התבצר בעמדתו על אף כל ההפצרות.

אלא שמיום ליום דעכה האם והלכה וכעבור זמן קצר נפטרה אף היא. ברגעיה האחרונים הצביעה על מכתב פרידה שכתבה לו. "בני יקירי, אנא החזק מעמד, שרוד והינצל", לחשה. "זו בקשתי האחרונה. זה גם רצונו של אבא זיכרונו לברכה".

יצחק'ל נותר לבד בעולם. בחושי ההישרדות הצעירים שלו הבין כי עליו להתנער מן האבל ולהציל את חיו. הוא חמק מן הגטו וברח ליערות.

לפניו את הרעיון. אחרי מחשבה הסכים הנער היתום והבודד לפגוש את האשה ובעלה.

כשנפגשו במשרדו אמר להם הרב כהנא: "כל אחד וכל אחת מן הנרצחים ומן הנרצחות הם משפחה אחת של קדושים. אף שאינכם מכירים זה את זה, אתם למעשה בני משפחה אחת".

לא חלפו הימים ובעיר מגוריהם נראו הנער והאישה הולכים יחדיו. "יצחק'ל שלי", קראה לו האשה, והנער השיב לה: "אמא".

(על פי סיפורו של הרב שמואל-זנוויל כהנא)

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

הרב כהנא הצטמרר. הוא התקשה למצוא מילים מנחמות לנפשה של האשה האומללה.

לפתע הלמה בו המחשבה, שבתחילה נראתה תלושה מן המציאות, אך ככל שהפך בה תהה אם אין כאן השגחה פרטית מופלאה: "הלוא הנער היתום שהיה כאן הבוקר יצחק'ל שמו, כשם בנה של האשה הזאת. האומנם אך מקרה הוא?".

הוא ביקש מהאשה לבוא אליו עם בעלה בעוד שבועיים. בינתיים הזמין לשיחה את יצחק'ל והציג

# עזרו לנו, להמשיך בעשייה!



טל' 052-5675770



פרוייקט העלאת ספר ה"תניא" לרשת היוטיוב כרוך בהוצאות גדולות, להפצת המעיינות ולמען זיכוי הרבים.  
**עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!**



## ”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-נגלה) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-נסתר). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

## נקודות עיקריות בפרשת דברים

### משה מסכם, מוכיח ומזהיר

בראש חודש שבט בשנה הארבעים לצאת ישראל ממצרים, כחמשה שבועות לפני פטירתו, מסכם משה רבנו בעת חניית העם בעבר הירדן המזרחי, כמה מהמאורעות שאירעו בשנות הנדודים במדבר. הוא נושא בפני בני ישראל דברי תוכחה על מעללי אבותיהם במדבר ודברי אזהרה לקראת הכניסה לארץ ישראל.

משה פותח בדברי רמז המוכיחים את העם על חטאיו: תלונותיהם הרבות; עבודת בעל פעור; חטא העגל; מחלוקת קורח וכל עדתו; פרשת המרגלים ועוד.

לאחר מכן הוא סוקר את מהלך הענינים למן יציאתם על פי ציווי ה' מהר סיני, לאחר קבלת התורה, במגמה להגיע תוך ימים ספורים לארץ ישראל. אלא שעד מהירה, מביאות תלונותיהם וחטאיהם לעיכובים ולהארכת הדרך.

משה מתאר כיצד כשל כחו תחת משא טורח העם, מה שהביאו למנות (בעצת יתרו חותנו) שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות אשר ישאו על שכמם חלק חשוב מטורח ההנהגה וישפטו את העם בצדק וביושר.

### חטאי המרגלים והמעפילים ותוצאותיהם

בדבריו מזכיר משה לעם העומדים להיכנס לארץ את בקשת העם כי יישלחו מרגלים שיתורו את ארץ כנען כדי לעמוד על טיבה ועוצמת יושביה.

הסכמתי לכך, אומר משה, אך התוצאה היתה מאכזבת. כאשר חזרו המרגלים ובפיהם דיבת הארץ רעה, סרבתם לעלות אל הארץ המובטחת בשל יושביה הענקים ועריהם הבצורות. זאת למרות שראיתם הפירות המופלאים שהביאו המרגלים עימם מן הארץ ושמעתם את דברי השבח שסיפרו אודותיה, אשר ארץ זבת חלב ודבש היא.

הדבר עורר את כעס ה' אשר גזר על כל יוצאי מצרים הבוגרים כי ימותו במדבר. גזירה זו לא כללה את כלב

ויהושע שהעידו כי טובה הארץ מאד מאד, וכן לא את דור הבנים שטרם הגיעו לגיל עשרים.

בשל רצונם לתקן את המעוות, יצאו המעפילים מיד למלחמת כיבוש הארץ. הזהרתי אותם, אומר משה, כי ללא רשות מה' לא יצלח הדבר ויסתיים באסון. אך הללו סרבו לחזור בהם והוכו על ידי האמוריים. בשל חטא המרגלים נגזר על העם לנדוד במדבר ארבעים שנה.

### כיבוש ארצות סיחון ועוג

חטאם של המרגלים האריך בשלושים ושמונה שנה את שהותם של בני ישראל במדבר. ונמצא כי בסך הכל, בצירוף השנתיים שקדמו לכך, שהה העם במדבר ארבעים שנה.

משה ממשיך ומספר אודות ציווי ה' לישראל בנוגע לאדומים בני עשיו, אשר אין להלחם בהם כיון שארצם ירושה היא להם. יש להניח להם אף כי לא אפשרו את מעבר העם דרך ארצם. כך גם משהגענו לגבול מואב ועמון, נצטוונו שלא להלחם גם בהם באשר ארצם ירושה היא להם כיון שבני לוט הם.

הראשון שהיה עליו לשלם את מחיר תוקפנותו כנגד ישראל היה סיחון מלך האמורי. לנוכח סירובו לאפשר את מעבר העם דרך ארצו, הורה הקב"ה לאסוף אנשי חיל מבני ישראל ולהכותו ואת כל עמו. אחריו מוכה גם עוג מלך הבשן ובני ישראל משתלטים על כל הערים הכבושות ומתיישבים בהן.

### עבר הירדן המזרחי לראובן, גד וחצי שבט המנשה

לאחר כיבוש ממלכות סיחון ועוג, מזכיר משה, הוענקו ארצותיהם שבעבר הירדן המזרחי לשבטי ראובן, גד וחצי שבט המנשה. נחלתם זו ניתנה להם בתנאי שיצאו הם חלוצים לפני בני ישראל למסע כיבוש ארץ ישראל המערבית.

### דברי חיזוק ליהושע

את דבריו מסיים משה בדברי חיזוק ליהושע תלמידו

אשר ינהיג את העם לאחר מותו. משה מצווהו לאזור אומץ אל מול ההתמודדויות שעוד נכונו לו ולבטוח בה', אשר כשם שהכה את מלכי האמורי והבשן, כך יכה את יתר המלכים בארץ ישראל: "לא תיראום, כי ה' אלוקיכם הוא הנלחם לכם".

## על ידי הירידה זוכים לעלות

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

### "ועתה ישראל שמע" (דברים ד, א)

על שבת חזון אמר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב, שבשבת זו - 'חזון' מלשון מחזה - מראים לכל יהודי את בית המקדש השלישי מרחוק. נשמתו של כל יהודי חוזה בו ומתעוררת.

רבי לוי יצחק המשיל זאת לאב שתפר לבנו בגד נאה, והבן קרעו. תפר לו בשנית, ושוב קרעו. תפר האב בגד שלישי, אך לא מסרו לו, אלא הראהו לו מדי פעם, כדי שייטיב את דרכו, ואז יקבלו. כך אנו גרמנו בחטאינו לחורבן שני בתי המקדש, ועתה הכין לנו הקב"ה את הבית השלישי, ובכל שבת חזון הוא מראה לנו אותו מרחוק, כדי שנתעורר בתשובה ואז נזכה לבנינו. זו משמעותו של 'חזון' - ראייה מרחוק.

### דור השמיעה

גם פרשת דברים, הפותחת את ספר 'משנה תורה', רומזת על ענין זה. החומשים הקודמים נאמרו לדור המדבר, דור דעה. דור זה ראה את הקב"ה על הים ובהר סיני. הקשר שלו עם הקב"ה היה בבחינת ראייה. כשרואים דבר מה, אין שום אפשרות להטיל בכך ספק, כי הדבר ברור ומוחלט, גלוי לעינינו.

לעומת זאת, את חומש דברים אמר משה לדור שנכנס לארץ ישראל. זה דור שכבר בא במגע עם גשמיות העולם, עם ההעלם וההסתר. בני הדור החדש לא ראו את גילוי ה', אלא היו בדרגה נמוכה יותר, בדרגת שמיעה; הם רק שמעו מאבותיהם על ההתגלות

האלוקית (לכן פנה אליהם משה במילים: "ועתה

ישראל שמע"). שמיעה, אף המהימנה ביותר, עלולה להתערער על ידי קושיות וספקות. אין היא מוחלטת כמו הראייה.

### היתרון בירידה

לכן היה צריך משה לצוות את הנכנסים לארץ על מסירות נפש למען ה' ותורתו, ולחזקם ולהזהירם באזהרות נוספות, משום שהאמונה שלהם היתה בדרגה נמוכה יותר, בדרגת שמיעה בלבד.

אך אף על פי שהנכנסים לארץ היו בדרגה נמוכה יותר מדור המדבר, זכו דוקא הם ליתרון עצום: משכן שילה ובית המקדש נבנו דוקא לאחר הכניסה לארץ. על דור המדבר, עם כל מעלותיו, נאמר: "כי לא באתם עד עתה אל המנוחה (זו שילה) ואל הנחלה (זו ירושלים)", וה'מנוחה' הזאת ניתנה דוקא לדור הנחות יותר, דור הבנים.

### חורבן וגלות

כאן אנו רואים את החיבור בין הירידה לבין העלייה. דוקא בתוך הירידה, בתוך העיסוקים הגשמיים והעדר הגילוי של אור ה', אנו בונים את המקדש לה' - "לעשות לו יתברך דירה בתחתונים".

זו גם משמעותה של שבת חזון: מצד אחד, זו השבת שלפני תשעה באב, זמן החורבן, תכלית הירידה; ומצד שני, דוקא על ידי ירידה זו נגיע לתכלית העלייה של הגאולה השלימה. והדבר בא לידי ביטוי בכך, שדוקא בשבת זו מראים לנו את בית המקדש השלישי, הנעלה מקודמיו, שייבנה במהרה בימינו על ידי משיח צדקנו.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת", על פי 'ליקוטי שיחות' כרך ב')

מיליוני צפיות – באתר ביוטיוב ובפייסבוק.  
 בקרו אותנו: [www.tanyaor.com](http://www.tanyaor.com)

## שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב  
 ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי  
 להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו.  
[tanyaor4u@gmail.com](mailto:tanyaor4u@gmail.com)

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

עיר (שעון קיץ)	כניסת השבת	צאת השבת
י-ם	19:05	20:20
ת"א	19:22	20:23
חיפה	19:17	20:24
ב"ש	19:22	20:21

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון